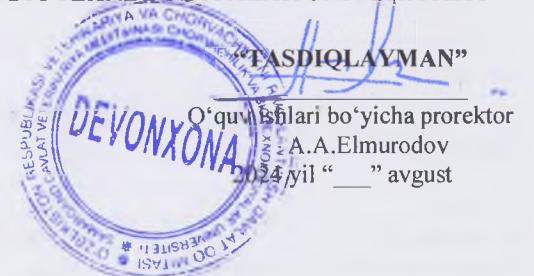

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

**KAVSHOVCHI HAYVONLAR KASALLIKLARI DIAGNOSTIKASI
VA TERAPIYASI FANI BO'YICHA**

SILLABUS

Magistratura mutaxassisligi uchun

Bilim sohasi: 800000 – Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya

Ta'lim sohasi: 840000 – Veterinariya

Mutaxassislik: 70840101 – Hayvonlarga tashxis qo'yish va davolash

Samarqand – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Veterinariya profilaktikasi va davolash fakulteti
70840101 – Hayvonlarga tashxis qo'yish va
davolash mutaxassisligi

Fan nomi:	Kavshovchi hayvonlar kasallikkleri diagnostikasi va terapiyasi
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	KHKDT1108
Yil:	1
Semestr:	1-2
Ta'lim shakli:	Magistr
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	240
Ma'ruza	50
Amaliy mashg'ulotlar	50
Laboratoriya mashg'ulotlari	20
Seminar	—
Mustaqil ta'lim	120
Kredit miqdori:	8
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	“Kavshovchi hayvonlar kasallikkleri diagnostikasi va terapiyasi” fanini o'qitishdan maqsad - talabalarda kavshovchi hayvonlar ichki yuqumsiz kasallikklerining turlari, tarqalishi, iqtisodiy zarari, sabablari va kechish xususiyatlarini aniqlash, ilmiy asoslangan ertachi tashxis qo'yish hamda davolash va oldini olish usullarini qo'llash bo'yicha nazariy va amaliy bilimlarni shakllantirishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich biiimlar	
1.	Ichki yuqumsiz kasallikklar
2.	Klinik diagnostika

Ta'lim natijalari (TN)	
Bilimlar jihatidan:	
TN1	Kavshovchi hayvonlar kasallikkleri diagnostikasi va terapiyasi xususiyatlari haqida bilimga ega bo'lislari kerak;
TN2	Kavshovchi hayvonlar kasallikklerining turlari, tarqalishi, iqtisodiy zarari

- fan bo'yicha mashg'ubotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ubotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Mualliflar:	Q.Norboev – SamDVMChBU, "Ichki yuqumsiz kasalliklar" kafedrasi professori, veterinariya fanlari doktori. B.Bakirov – SamDVMChBU, "Ichki yuqumsiz kasalliklar" kafedrasi professori, veterinariya fanlari doktori. N.B.Ro'ziqulov – SamDVMChBU, "Ichki yuqumsiz kasalliklar" kafedrasi mudiri, veterinariya fanlari nomzodi, dotsent.
E-mail:	nuriddin79@inbox.uz
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasи, chorvachilik va biotexnologiyalar universitetи "Ichki yuqumsiz kasalliklar" kafedrasи
Taqrizchilar:	Taqrizchilar: B.A.Elmuradov – VITI direktori, v.f.d., professor. T.A.Oqboyev – Samarqand davlat tibbiyot universitetи, 4-ichki kasalliklar kafedrasi katta o'qituvchisi, PhD

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashning 2024 yil ___ avgustdagи ___ sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Ichki yuqumsiz kasalliklar" kafedrasining 2024 yil 29-avgustdagи "1"- sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

/ O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

Fakultet dekanı

Kafedra mudiri

Tuzuvchilar

R. Ro'ziqulov

Sh. Qurbanov

Ro'ziqulov N.B.

Q.Norboev

Ro'ziqulov N.B.

haqida bilimga ega bo'lishlari kerak sabablari, kechish xususiyatlari, simptom va sindromlari hamda tashhis, davolash va oldini olish usullari haqida tasovvurga ega bo'lishi lozim;
TN3 "Kavshovchi hayvonlar kasalliklari kavshovchi hayvonlar ichki yuqumsiz kasalliklarining turlari, tarqalishi, iqtisodiy zarari, kelib chiqish sabablari, rivojlanish mexanizmi, simptom va sindromlari, va boshqa laborator tekshirishlar o'tkazish va ularning natijalarini ilmiy tahlil qilishni boilishlari kerak;
TN4 "Kavshovchi hayvonlar kasalliklarining ilmiy asoslangan davolash va oldini olish usullari bo'yicha ilm-fan yangiliklarini bilishi va ulardan foydalana olishlari kerak;
Ko'nikmalar jihatidan: TN5 To'liq klinik hamda zamonaviy laborator tekshirishlar o'tkazish orqali hayvonlarning ichki yuqumsiz kasalliklariga to'g'ri tashxis qo'yish; kasal hayvonlardan qon, siydiq, sut va boshqa namunalar olish va ularni laborator tekshirishlardan o'tkaza oladi;
TN6 Kasal hayvonlarni davolashda dori vositalarini to'g'ri tanlash, terapevtik texnika va fizioterapiya usullarini qo'llay oladi;
TN7 To'liq klinik hamda zamonaviy laborator tekshirishlar o'tkazish orqali hayvonlarning ichki yuqumsiz kasalliklariga to'g'ri tashxis qo'yish; kasal hayvonlardan qon, siydiq, sut va boshqa namunalar olish va ularni laborator tekshirishlardan o'tkaza oladi;
TN8 Kasal hayvonlarni davolashda dori vositalarini to'g'ri tanlash, terapevtik texnika va fizioterapiya usullarini qo'llashni biladi.

Fan mazmuni	
Mashg'ubotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Kavshovchi hayvonlar kasalliklari diagnostikasi va terapiyasi faniga kirish. Kavshovchi hayvonlar ichki yuqumsiz kasalliklarini o'rganish tartibi.
M2	Yirik va mayda shoxli hayvonlarni dispanserlashning ilmiy asoslari.
M3	Kavshovchi hayvonlar ichki yuqumsiz kasalliklari umumiy terapiyasi.
M4	Kavshovchi hayvonlarda yurak va qon tomirlar tizimi kasalliklariga tashxis qo'yishning ilmiy asoslari.
M5	Kavshovchi hayvonlarda yurak va qon tomirlar tizimi kasalliklarini davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.
M6	Kavshovchi hayvonlarda yurak va qon tomirlar tizimi kasalliklarini davolash va oldini olishning ilmiy asoslari (davomi).
M7	Kavshovchi hayvonlarda nafas tizimi kasalliklariga tashxis qo'yishning ilmiy asoslari.
M8	Kavshovchi hayvonlarda nafas tizimi kasalliklarini davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.

M9	Kavshovchi hayvonlarda stomatitlarga tashxis qo'yish, davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.
M10	Kavshovchi hayvonlarda oshqozon oldi bo'limlari kasalliklariga tashxis qo'yish, davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.
M11	Kavshovchi hayvonlarda me'da va ichaklarning kasalliklariga tashxis qo'yish, davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.
M12	Kavshovchi hayvonlarda jigar kasalliklariga tashxis qo'yish, davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.
M13	Kavshovchi hayvonlarda ayirish tizimi kasalliklariga tashxis qo'yish, davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.
M14	Kavshovchi hayvonlarda siydiq yo'llari kasalliklariga tashxis qo'yish, davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.
M15	Kavshovchi hayvonlarda siydiq yo'llari kasalliklariga tashxis qo'yish, davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.
M16	Kavshovchi hayvonlarda modda almashinuvining buzilishilariga tashxis qo'yish, davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.
M17	Kavshovchi hayvonlarda modda almashinuvining buzilishilariga tashxis qo'yish, davolash va oldini olishning ilmiy asoslari (davomi).
M18	Kavshovchi hayvonlarda mineral moddalar almashinuvining buzilishidan kelib chiqadigan kasalliklar.
M19	Enzootik kasalliklar.
M20	Enzootik kasalliklar (davomi).
M21	Gipovitamininozlar.
M22	Gipovitamininozlar (davomi).
M23	Oziqa toksikozlari.
M24	Asab tiziminining kasalliklariga tashxis qo'yish, davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.
M25	Asab tiziminining kasalliklariga tashxis qo'yish, davolash va oldini olishning ilmiy asoslari (davomi).

Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)

A1	Kasal hayvonlarni zamonaviy klinik tekshirish usullari va tartibi.
A2	Kavshovchi hayvonlarni davolashda ishlatiladigan asosiy terapeutik texnika usullari.
A3	Davolashda yorug'lik nurlaridan foydalanish. Suniy yorug'lik manbalarini kasal hayvonda qo'llash. Davolashda elektr tokidan foydalanish. Elektr energiyasi manbalarini kasal hayvonda qo'llash.
A4	Yurak va qon tomirlar tizimi kasalliklarini davolashda zamonaviy kardiodiagnostik va kardioterapeutik apparatlar, usullar va vositalardan foydalanish. Perikardit bilan kasallangan hayvonni qabul qilish va davolashda rumenotomiya va torakotomiya usullarini qo'llash.
A5	Miokardit va miokardoz bilan kasallangan hayvonlarni qabul qilish va davolashda zamonaviy kardiodiagnostik va kardioterapeutik apparatlar,

5.	www.sea@mail.net21.ru
6.	www.veterinary@actavis.ru .

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning moxiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-xuquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirisida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

v) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baxo bilan baholanishi mumkin:

Asosiy adabiyotlar	
1.	Кондрахин И.П., Левченко В.И. Диагностика и терапия внутренних болезней животных. М.: Изд. ООО «Аквариум-Принт», 2005.
2.	Практикум по внутренним болезням животных / Под общ. ред. Г. Г. Щербакова, А. В. Яшина, А. П. Курдеко, К. Х. Мурзагулова: Учебник. — СПб.: Издательство «Лань», 2021.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Mirziyoyev Sh.M. Birlashgan millatlar tashkiloti bosh assambleyasasi 75-sessiyasida so'zlagan nutqini o'rghanish va keng jamoatchilik o'rtasida targ'ib qilish. O'quv qullanma. Toshkent, "Ma'naviyat" NMIU, 2021. – 280 b.
2.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021.
3.	Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021.
4.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022. – 416 b.
5.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 31 martdag'i "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori.
6.	Norboev Q.N., Bakirov B.B., Eshburiyev B.M. Hayvonlarning ichki yuqumsiz kasalliklari. Darslik. Samarqand, SamDU tahriri-nashriyot bo'limi, 2020.
7.	Safarov M.B., Safarov M.M. Veterinariya diagnostikasi va rentgenologiyasi. Darslik. Toshkent, Sino-standart, 2019.
8.	Bakirov B.B. Hayvonlarning ichki yuqumsiz kasalliklari. O'quv qo'llanma. Samarqand, "Optima print plus", 2015.
9.	Bradford P.Smith, David C. Van Metre, Nicola Pusterla. Large Animal Internal Medicine. Sixth Edition. ELSEVIER. Printed in the United States of America, 2020 y.
Axborot manbaalari	
1.	www.gov.uz - O'zbekiston Respublikasi xukumat portali.
2.	www.lex.uz - O'zbekiston Respublikasi Oonun xujatlari Ma'lumotlari milliy bazasi.
3.	www.ziyonet.uz .
4.	www.veterinariya meditsinasi.uz

A6	usullar va vositalardan foydalanish.
A7	Nafas tizimi kasalliklarini davolashda zamonaviy pulmanodiagnostik va pulmanoterapeutik apparatlar, usullar va vositalar (O'NSAA, RA, SNA va b.lar)dan foydalanish. Rinit bilan kasallangan hayvonni qabul qilish va davolashda zamonaviy pulmanodiagnostik va pulmanoterapeutik apparatlar, usullar va vositalar (O'NSAA, RA, SNA va b.lar)dan foydalanish.
A8	Bronxopnevmoniya va Krupoz pnevmoniya bilan kasallangan hayvonni qabul qilish va davolashda zamonaviy pulmanodiagnostik va pulmanoterapeutik apparatlar, usullar va vositalar (O'NSAA, RA, SNA va b.lar)dan foydalanish.
A9	Stomatit va Faringit bilan kasallangan hayvonni davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.
A10	Gastroenterit bilan kasallangan hayvonni davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.
A11	Oshqozon oldi bo'limlarining gipo- va atoniyasi bilan kasallangan hayvonni davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.
A12	Katta qorin timpaniyasi va Travmatik retikulit bilan kasallangan hayvonni davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.
A13	Buyrak kasalliklari bilan kasallangan hayvonni davolash va oldini olishning ilmiy asoslari. Siydiq xaltasi kasalliklari bilan kasallangan hayvonni davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.
A14	Postgemorragik va Gemolitik kamqonlik kasalligi bilan kasallangan hayvonni davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.
A15	Ketoz bilan kasallangan sigirni davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.
A16	Ketonuriya bilan kasallangan sovliqni davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.
A17	Osteodistrofiya bilan kasallangan sigirni davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.
A18	Gipokobaltoz bilan kasallangan hayvonni davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.
A19	Mis yetishmovchiligi bilan kasallangan hayvonni davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.
A20	Endemik bo'qoq bilan kasallangan hayvonni davolash va oldini

	olishning ilmiy asoslari.
A21	Retinol yetishmovchiligi bilan kasallangan hayvonni davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.
A22	Askarbin kislotasi yetishmovchiligi bilan kasallangan hayvonni davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.
A23	B guruhi gipovitaminozlari bilan kasallangan hayvonni qabul qilish va davolashning ilmiy asoslari.
A24	Trixodesmotoksiroz va Gossipoltoksiroz bilan kasallangan hayvonni davolash va oldini olishning ilmiy asoslari.
A25	Asab tizimi kasalliklarini davolashning ilmiy asoslari.

Mashg'ulotlar shakli: Laboratoriya mashg'ulotlar (L)

L1	Oshqozon oldi bo'limlari kasalliklarining zamonaviy laborator tashxisi.
L2	Jigar kasalliklarining zamonaviy laborator tashxisi.
L3	Hayvonlardan olingen qon namunasida eritrotsitlar va leykotsitlar sonini aniqlash va uni diagnostik va prognostik ahamiyati.
L4	Hayvonlardan olingen qon namunasida gemoglobin miqdorini aniqlash va uning diagnostik va prognostik ahamiyati.
L5	Qon zardobidagi umumiyoq oqsil miqdorini aniqlash va uning diagnostik va prognostik ahamiyati.
L6	Qondagi glyukoza miqdorini aniqlash va uning diagnostik va prognostik ahamiyati.
L7	Qondagi keton tanachalari miqdorini aniqlash va uning diagnostik va prognostik ahamiyati.
L8	Qon zardobidagi ishqoriy zahiralar miqdorini aniqlash va uning diagnostik va prognostik ahamiyati.
L9	Qon zardobidagi umumiyoq kalsiy va anorganik fosfor miqdorlarini aniqlash va uning diagnostik va prognostik ahamiyati.
L10	Qon zardobidagi karotin va retinol miqdorini aniqlash va uning diagnostik va prognostik ahamiyati.

Mustaqil ta'lif (MT)

- Yurak nuqsonlari bilan kasallangan hayvonni qabul qilish natijalarining tahlili. 4 soat
- Ateroskleroz bilan kasallangan hayvonni qabul qilish natijalarining tahlili. 4 soat
- Qon tomir trombozi bilan kasallangan hayvonni qabul qilish natijalarining

	tahlili. 4 soat
4.	Pnevmotoraks bilan kasallangan hayvonni qabul qilish natijalarining tahlili. 4 soat
5.	Xolesistit va xolangit bilan kasallangan hayvonni qabul qilish natijalarining tahlili. 4 soat
6.	Tug'ruqdan keyingi gemoglobinuriya bilan kasallangan hayvonni qabul qilish natijalarining tahlili. 4 soat
7.	Marganes yetishmovchiligining zamonaviy oldini olish usullari. 4 soat
8.	Selen yetishmovchiligining zamonaviy oldini olish usullari. 4 soat
9.	Selenning ortiqchaligining zamonaviy oldini olish usullari. 4 soat
10.	Ftoring yetishmovchiligi. 4 soat
11.	Ftoring ortiqchaligining zamonaviy oldini olish usullari. 4 soat
12.	Borning ortiqchaligining zamonaviy oldini olish usullari. 4 soat
13.	Molibdenning ortiqchaligining zamonaviy oldini olish usullari. 4 soat
14.	Retinol yetishmovchiligining zamonaviy oldini olish usullari. 4 soat
15.	Tokoferol yetishmovchiligining zamonaviy oldini olish usullari. 4 soat
16.	Filloxinon yetishmovchiligining zamonaviy oldini olish usullari. 4 soat
17.	Askarbin kislotasi yetishmovchiligining zamonaviy oldini olish usullari. 4 soat
18.	Tiamin yetishmovchiligining zamonaviy oldini olish usullari. 4 soat
19.	Riboflavin yetishmovchiligining zamonaviy oldini olish usullari. 4 soat
20.	Nikotin kislotasi yetishmovchiligining zamonaviy oldini olish usullari. 4 soat
21.	Piridoksin yetishmovchiligining zamonaviy oldini olish usullari. 4 soat
22.	Siankobalamin yetishmovchiligining zamonaviy oldini olish usullari. 4 soat
23.	Bosh miya qorinchalarining surunkali istisqosi bilan kasallangan hayvonni qabul qilish natijalarining tahlili. 4 soat
24.	Meningomiyelit bilan kasallangan hayvonni qabul qilish natijalarining tahlili. 4 soat
25.	Nevrozlar bilan kasallangan hayvonni qabul qilish natijalarining tahlili. 4 soat
26.	Epilepsiya bilan kasallangan hayvonni qabul qilish natijalarining tahlili. 4 soat
27.	Eklampsiya bilan kasallangan hayvonni qabul qilish natijalarining tahlili. 4 soat
28.	Stresslar bilan kasallangan hayvonlarni qabul qilish natijalarining tahlili. 4 soat
29.	Nitrat va nitritlar saqlovchi oziqalardan zaharlangan hayvonni qabul qilish natijalarining tahlili. 4 soat
30.	Fotodinamik xususiyatlari o'simliklardan zaharlangan hayvonni qabul qilish natijalarining tahlili. 4 soat